

Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministriň
2012-nji ýylyň 30-njy noýabrynda çykan 106-Ö belgili
B U Ý R U G Y

Berkarar döwletimiziň bagtyýarlyk döwründe Türkmenistanyň Prezidentiniň “Döwlet adam üçindir” diýen taglymatyny we zähmeti goramak döwlet syýasatyny durmuşa geçirmek, Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň talaplaryna laýyklykda işgärleriň ömrüniň we saglygynyň howpsuzlygyny üpjün etmek, olaryň zähmet we durmuş taýdan goraglylygyny has-da gowulandyrmak maksady bilen, **buýurýaryn:**

Türkmenistanyň ministrliklerinde, döwlet pudak dolandyryş edaralarynda, guramaçylyk-hukuk we eýeçiligiň görnüşine gramazdan kärhanalarda, edaralarda we guramalarda zähmeti goramak ulgamlarynyň işini gollamak üçin:

1. Türkmenistanyň ministrlikleriniň, dolandyryş edaralarynyň zähmeti goramak bölümi (gullugy) hakynda Birkysmy Düzgünnamany;
2. Kärhananyň zähmeti goramak gullugy hakynda Birkysmy Düzgünnamany;
3. Kärhannyň zähmeti goramak boýunça hünämeniniň (inženeriniň) wezipe borçlary hakynda Birkysmy Düzgünnamany;
4. Zähmeti goramak otagy hakynda Birkysmy Düzgünnamany;
5. Zähmeti goramak otagynyň (burçunyň) işini guramak boýunça Maslahatlary tassyklamaly (goşulýar).

Ministr

B.Şamyradow

Ylalaşyldy:

«Türkmenstandartlary» baş

döwlet gullugynyň başlygy

«18» ýanwar 2013 ý.

Türkmenistanyň Kärdeşler arkalaşyklarynyň

Milli merkeziniň başlygy

«21» noýabr 2013 ý.

A.Täçmämmadow

T.Muhammedowa

Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş
taýdan goramak ministriniň
2012-nji ýylyň 30-njy noýabrynda
çykaran 106-Ö belgili buýrugy bilen
tassyklanyldy

**Kärhananyň zähmeti goramak boýunça
hünärmeniniň (inženeriniň) wezipe borçlary hakynda
BIRKYSMY DÜZGÜNNAMA**

Kärhananyň zähmeti goramak boýunça hünärmeni (inženeri) şu wezipeleri we işleri ýerine ýetirýär:

1. Şulary gözegçilik edýär:

a) kärhananyň bölümlerinde zähmeti goramak, zähmetiň (senagat) howpsuzlygy, önümçilik sanitariýasy, zähmetiň giğiýenasy, ýangyn howpsuzlygy we gurşawyň goragy baradaky Türkmenistanyň kanunçylygyny, gözükdirmeleriň berjaý edilişine;

b) işgärlere zähmet şertlerine laýyklykda bellenen ýeňillikleriň we öwezini dolmalaryň berilişine;

ç) ýelejirediş we howany arassalaýyş enjamlarynyň işlemegine;

d) gorag serişdeleriniň we önüni alyş enjamlarynyň ýagdaýyna we olaryň öz wagtynda barlaglarynyň geçirilmegine;

e) iş orunlarynyň zähmeti goramak boýunça kadalara we düzgünlere laýyklygynyň synagynyň öz wagtynda geçirilmegine.

2. Şulary işläp taýýarlaýar:

a) zähmet şertlerini we goragyny kämilleşdirmek, işgärleriň saglygyny berkitmek boýunça meýilnamalaryň taslamalaryny;

b) zähmeti goramak, zähmetiň (senagat) howpsuzlygy baradaky gözükdirmeleri, işiň howpsuz usullary we ýollary boýunça işçileri okatmagyň meýilnamasyny.

3. Şulara gatnaşýar:

a) gorag we önüni alyş enjamlarynyň we beýleki gorag serişdeleriniň zähmetiň howpsuz we sagdyn şertleriniň döredilmegi, önümçiligiň aýratynlygyny nazara almak bilen, zähmetiň we dynç alyşyň oňaly şertlerini döretmek, adamyň işe ukyplylygyny, fiziologiki häsiýetlerini göz önünde tutmak bilen, şeýle hem işgärleriň saglygyny we iş ukybyny saklamak, zähmetiň düzüminiň we özüne çekijiligini ýokarlandyrmak maksady bilen ylmy-barlag edaralarynyň zähmetiň ylmy taýdan gurnalmagy baradaky maslahatlaryny işe ornaşdyrmaklyga;

b) enjamlaryň tehniki ýagdaýlarynyň işini howpsuz alyp barmak talaplaryna laýyk gelýändigini barlamaklyga, zerurlyk ýüze çykan pursatynda olaryň ulanylmagyny gadagan etmeklige;

ç) önümçilik şikesiniň, hünär we hünär bilen bagly bolmadyk keselleriň ýüze çykmagynyň sebäplerini öwrenmeklige, olaryň önüni almak boýunça geçirilýän çäreleriň peýdalylygyna seljerme bermeklige;

d) işgärleriň saglygyny, zähmet şertlerini gowulandymaklyga degişli köpçülikleýin şertnamalaryň (ylalaşyklaryň) işlenip taýýarlanylmagyna;

e) täze işe girizilýän we gaýtadan dikeldilen önümçilik binalarynyň ulanylşa kabul edilmegine.

4. Ýerlerde işçileriň zähmet şertlerini öwrenýär.

5. Şulara gözegçilik edýär:

a) basyş astynda işleýän bug, suw gyzdyryjy gazanlaryň, gaplaryň we enjamlaryň, bug we suw geçirijileriň, ýük galdyryjy maşynlaryň we barlag – ölçeg we gaýry enjamlaryň öz wagtynda barlaglarynyň geçirilmegine;

b) howanyň ýagdaýynyň, önümçilik güwwüldileriniň, yrgyldylaryň, tozanlaryň, gazlandyrylmagyň, we ş.m. ölçeglerini geçirmek tertibiniň berjaý edilişine;

ç) işiň howpsuz alnyp barylmagynyň ölçegleriniň we kadalarynyň hem-de önümçiligiň dowamynda ýerine ýetirilişi, şonuň ýaly hem täze işe girizilýän, durky täzelenýän önümçilik binalarynyň taslamalarynda zähmetiň howpsuzlyk üňhileriň berjaý edilişi barada döwlet gözegçilik gulluklarynyň, pudagara we ulgam boýunça gözegçileriniň ýazmaça görkezmeleriniň ýerine ýetirilişine;

d) zerur bolan ýörite geýimleriň, ýörite aýakgaplaryň, ýörite iýmitleriň, gorag serişdeleriniň we enjamlarynyň ş.m. sanawynyň dogry düzülmegine;

e) işgärlere şahsy gorag serişdeleriniň, wagtynda berilmegine, şonuň ýaly hem kärhananyň bölümlerinde zähmeti goramak we tehniki (senagat) howpsuzlygy boýunça serişdeleriň (niýetlenilşine laýyklykda) harçlanmagyna.

6. Kärhananyň bölümlerine täze kabul edilen işgärler, şonuň ýaly hem önümçilik tejribelerini geçýän talyplar, hünärment mekdepleriniň we orta mekdepleriň okuwçylary bilen zähmetiň howpsuzlygy boýunça giriş gözükdirmelerini geçirýär we olaryň biliminiň barlagyny gurnaýar.

7. Önümçilik maşyklarynyň ýörite toplumlarynyň ornaşdyrylmagyna, oňalylyk zolaklaryň, dynç alyş ýerleriniň döredilmegine ýardam edýär.

8. Türkmenistanyň Statistika baradaky döwlet komiteti tarapyndan bellenilen görnüşlerdäki we kesgitlenen möhletlerde hasabatlary düzýär.

9. Kärhananyň zähmeti goramak boýunça hünärmeni (inženeri) şulary bilmelidir:

a) Türkmenistanyň zähmet we zähmeti goramak kanunçylygyny;

b) zähmeti goramak, tehniki (senagat) howpsuzlygy, önümçiligiň sanitariýasy we ýangyn howpsuzlygy boýunça usulyýet, kadalaşdyryjy kanunnamalary;

ç) kärhanada önüm öndürilende amala aşyrylýan esasy tehnologik ýagdaýlary;

d) iş ýerlerinde zähmet şertlerini öwrenmegiň usullaryny;

e) zähmeti goramak, tehniki (senagat) howpsuzlygy, önümçiligiň sanitariýasy we ýangyn howpsuzlygy işleriniň gurnalyşyny;

ä) zähmetiň howpsuzlygy üňhileriniň toplumyny;

f) işiň agyrlygyna laýyklykda işgärlere bildirilýän psihofiziologiki talaplary, ýeňil işlere geçirilen aýallaryň, ýetginjekleriň, işçileriň zähmetini peýdalanmakdaky çäklendirmeleri;

g) kärhanada ulanylýan enjamlaryň ulanyş aýratynlyklaryny;

h) enjamlaryň tehniki ýagdaýynyň önümçiligi alyp barmagyň talaplaryna gabat gelmeginiň düzgünlerini we barlag serişdelerini;

i) zähmeti goramagy, tehniki (senagat) howpsuzlygyny wagyz etmegiň we habar bermegiň usullaryny we görnüşlerini;

j) zähmeti goramagyň, tehniki (senagat) howpsuzlygynyň, önümçilik sanitariýasynyň we ýangyn howpsuzlygynyň çäreleriniň ýerine ýetirilişi baradaky hasabatlaryň düzülişini we berilmeli möhletlerini;

ž) ykdysadyýetiň, zähmetiň ylmy taýdan guralyşynyň, önümçiligiň we dolandyryşyň esaslaryny.

10. Zähmeti goramak boýunça hünärmeni (inženeri) wezipesine bildirilýän talaplar – ýokary tehniki ýa-da orta - tehiki bilimi bolmalydyr.

Kärhana şu Birkysmy Düzgünnama esasynda, Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministrliginiň we Türkmenistanyň Kärdeşler arkalaşyklarynyň birleşikleriniň Milli merkeziniň ýerli guramalary bilen ylalaşyp, zähmeti goramak boýunça hünärmeniň (inženeriň) wezipe borçlaryny tassyklaýar.